

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Judiciis Ecclesiasticis Ad Germaniæ Catholicæ
Principia Et Usum**

De iudiciis criminalibus

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii [u.a.], 1766

Titulus VII. De Tortura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68185)

De Processu Defensivo. 91

res, præstare juramentum *credulitatis*, quod credant, Reum vere jurare, & immunem esse a crimine vel macula, de qua redditus est suspectus. Unde orta est phrasis, innocentiam suam ostendere cum septima, aut quinta manu sui ordinis, hoc est, cum septem vel quinque Compurgatoribus, Collegis suis, quibus infamati vita & mores sint noti. Morem tamen istum adhibendi compurgatores hodie non usurpari videmus. Effectus hujus juramenti est, ut ille, qui præstitit, absolvatur, ac in pristinum statum reponatur. Potest tamen etiam præstito Juramento in ordinario Judicio crimen contra eum probari, vel a Judice de veritate inquiri. Qui autem jurare recusat, pro convicto habetur.

TITULUS VII.
DE TORTURA.

§. 78.

ABSOLUTO Processu offensivo & de- *Si Reus*
fensivo, sæpe probationes non *non plene*
sunt adeo claræ & apertæ, ut per eas *convinci-*
deveniri possit ad sententiam con- *tur, deve-*
demnatoriam, cum in criminalibus *nitur ad*
luce meridiana clariores esse debeant; *torturam,*
neque

neque ad sententiam absolutoriam, quia urgent indicia tanta, ut ad condemnandum nihil aliud sit necessarium, quam propria confessio. Si igitur in tali casu suspiciones & indicia ex Processu contra Reum resultantia, & legitime probata, permaneant illæsa, nec sint enervata per alia indicia defensiva; locum non habet purgatio Canonica, quæ solummodo ad abolendam maculam, & suspicionem est introducta: sed demum ad finem eruendi veritatem, deveniri solet ad Torturam contra eundem Reum. Hæc vocatur *Questio*, qua voce intelligere debemus tormenta & corporis dolorem ad eruendam veritatem 99.) in ejusmodi delictis, quæ essent punienda pœna corporali.

*Que est
medium
fallibile*

§. 79. Movetur ab aliquibus dubium, an in Christianis Tribunalibus possit Reus torturæ subjici ad obtinendam ejus confessionem? Liceat de hac re non tam propriam mentem aperire, quam aliorum sensa manifestare, ex quibus animi quorundam Judicum mitiores fieri possent. Lex Civilis & communissimus Judicum Criminalium usus, præviis sufficientibus,

99. L. 15. §. 41. ff. de Injur.

tibus, & plene probatis 100.) indicis 1.), & quando constat de corpore delicti, non tantum permittit, sed etiam præcipit hunc modum extorquendi confessionem, qui tamen nonnullis displicet ex ea potissimum ratione, quod tortura non sit certum, sed prorsus fallibile medium detegendi veritatem, quæ quæritur; quia multi contra tormenta indurati obstinate negant crimina vere perpetrata; alii ex doloris impatientia sibi affingunt crimina falsa. Igitur censent aliqui, Tormentis argumenta humanitatis, Religionis, & Jurisconsultorum repugnare 2.). Ipsi sapientiores Romani agnoscebant, hoc medium, quo in servos præcipue sæviebant, minime aptum esse ad detegendam veritatem. Unde cum servi quon-
dam

100.) Crimen non debet esse plene probatum, sed tamen indicium, uti colligitur ex Constitut. Carol. Art. 20. seqq. unde unus testis non sufficit.

1.) MENOCHIUS de Præsumpt. lib. 1. q. 89. quadraginta tria enumerat indicia ad torturam sufficientia. D. BANNIZA de Proc. Crim. c. 12. alique adhuc plura.

2.) EMERIC. A ROSBACH Pract. Crim. tit. 5. c. 9.

dam in testimonium adducti, vi tormentorum ad veritatem dicendam adigerentur, quidam & honoribus populi ornatus & summa virtute præditus, intelligere se dixit, non id agi, ut verum inveniretur, sed ut aliquid falsi dicere cogerentur 3.). Nam tormenta gubernat dolor, moderatur natura cujusque tum animi tum corporis, regit quæsitio, flectit libido, corrumpit spes, infirmitas metus, ut in tot rerum angustiis nihil veritati loci relinquatur 4.).

Detegen-
di veri-
tatem;

§. 80. In ejusmodi judicio juxta QUINTILIANUM 5.) pars altera quæstionem, vera fatendi necessitatem vocat; altera sæpe etiam causam falsa dicendi, quod aliis patientia facile mendacium faciat, aliis infirmitas necessarium. Quæ sententia his verbis reddi solet: mentietur, qui ferre poterit: mentietur, qui ferre non poterit. Ipsæ Leges Civiles, optime hoc apprehendunt: Quæstio res est fragilis & periculosa, & quæ veritatem fallat: nam plerique patientia, sive durtia tormentorum ita tormenta contemnunt, ut exprimi eis veritas nullo modo.

3.) Sic loquitur CICERO in Orat. pro A. Cluentio. N. 177.

4.) Idem in Orat. pro P. Sylla. N. 77.

5.) Lib. 5. Instit. c. 4.

do possit: alii tanta sunt impatientia, ut quodvis mentiri, quam pati tormenta velint 6.). TERTULLIANUS 7.) ait: mortis metus non tantus est, quantus tormentorum. Unde narrat, mulierem Atheniensem, quæ conscia conjurationis in tyrannum, non timebat mortem pro tenendo silentio; nihilominus timebat, ne cederet tormentis, ideo cum ad prodendos conjuratos torque- retur a tyranno, carnifice jam fati- gato, postremo linguam suam den- tibus præcisam in faciem tyranni sevien- tis expuit, ut expueret & vocem, ne con- juratos confiteri posset, si etiam victa vo- luisset 8.). Merito itaque Leges ad mitigandum horrorem statuunt mo- dum, dum exigunt ad torturam sal- tem semiplenam probationem crimi- nis; præscribunt moderationem in- tuitu personarum; & denique cessare jubent a tormentis, si ter repetita per obstinatum silentium Rei eludantur. Serio inculcat DEUS in Lege Mosaica, ne Judices vivere sinant malefacto- res: nunquam tamen pro detegenda veritate sceleris occulti remittit Ju- dices

-
- 6.) L. I. §. 23. ff. de Quæstion.
7.) Lib. ad Martyr. cap. 4.
8.) Idem Apologet, cap. 50.

dices ad tormenta, sed solummodo ad testes & argumenta.

*Nec fundat fir-
mum ju-
dicium.*

§. 81. Eleganti animadversione S. AUGUSTINUS 9.) severam hanc quaestionem improbat, dicens: *Cum quaeritur, utrum sit nocens, cruciatur, & innocens luit pro incerto scelere certissimas poenas, non quia illud commississe detegitur, sed quia non commississe nescitur, ac per hoc ignorantia Judicis plerumque est calamitas innocentis.* Ex mente igitur S. AUGUSTINI tortura poena potius incerti criminis dicenda est, quam medium inquirendae veritatis: qua aequitate autem possit poena imponi, antequam quis convincatur de crimine, non apparet, praesertim cum Judex post torturam non sit certior & securior de crimine confesso, quam fuerat ance torturam. Cautelis Criminalibus JUSTI OLDEKOP adjecta est appendix, ubi recensentur exempla cum eorum, qui tormentis non fuerunt adacti ad detegendam veritatem; tum eorum, qui dolori cedentes, delicta quae non pataverunt, de se confessi, ultimo supplicio affecti sunt. Unde ob solam confessionem per tormenta

ex-

9.) De Civit. Dei. lib. 19. c. 6.

expressam nemo condemnari potest, nisi eandem confessionem extra conspectum torturæ, ad banchum juris confirmet: imo post torturam tertio repetitam absolvendus est Reus. Quæ igitur æquitate, non tam pro detegenda veritate, quam pro eliciendo mendacio, tormentis affectus est, & quidem tam atrocibus, ut agnita etiam innocentia, ad labores suos, vitamque sustentandam ineptus reddatur, præsertim si in manus incidat vel inimici lictoris, vel injusti aut imprudentis Judicis, quem pro libitu in alterius corio ex levissimis rationibus ludere delectat.

§. 82. Præfectus cujusdam *To-Abusus*
 rarchiæ meo tempore Facultatem *quorum-*
 Juridicam consuluit, an in transmis- *dam Ju-*
 sa facti specie, & rotulo examinis, *dicum.*
 indicia appareant sufficientia ad torturam? privatis autem literis rogabat Professore Juris, ut Responsum Facultatis ad inferendam torturam dirigeret; filium enim suum, Juris studiosum jam domi suæ esse, qui nulli unquam torturæ interfuisset: utile autem esse his juvenibus, ut praxin torquendi non tantum in libris

G

ris

De Judic. Crim.

ris legant, sed oculis aspiciant. Bella hæc est ratio torquendi inquisitos: merentur tales Judices, ut vivi traderentur Medicis pro instituenda Anatomia ad erudiendos Medicæ artis tyrones. Alius quidam me præsentem propugnabat, Reum sponte confessum, adhuc torquendum esse juxta commune Juris axioma, confessionem debere fieri tam intra, quam extra torturam. Monitus de sensu axiomatis, quod scilicet Reus confessionem in tortura editam confirmare postea debeat ad banchum juris, allegabat pro se consuetudinem vicini cujusdam regni. Intellexit haud dubie praxin illorum Judicum, quos JULIUS CLARUS 10.) ineruditos causarum criminalium vocat, qui torquere solent convictos, non autem confessos de crimine, non ut amplius constet de eo, sed solum, ne per Appellationem illud, quod fuerit pronuntiatum, suspendi contingat. Hæc ratio non pugnat hodie, præsertim in Germania, ubi in Criminalibus non admittitur Appellatio. Remotis etiam quorundam Judicum abusi-

10.) Sent. lib. 5. §. fin. q. 64. n. 7.

abusibus, multis non placet torturæ usus. Me quidem non movet autoritas CHRISTIANI THOMASII, qui Dissertationem edidit *de Tortura ex foris Christianorum proscribenda*: censeo tamen, consideratis, quæ retulimus, rationibus, cautiores & moderatiores debere esse Judices in decernendis tormentis, præsertim exquisitis illis, quæ feroci carnificum ingenio recens inveniuntur, & a rerum criminalium tractatoribus ad omnium notitiam propalantur instrumentis aspectu horridis æri incis, & ad ornamentum librorum suorum exhibitis.

§.83. Cum autem usus Torturæ in *Etiam* nostris regionibus ex foro criminali Clerici penitus eliminari non possit, pauca *torqueri* annotare lubet de Tortura, quæ *e-possunt.* tiam ad Clericos pertingere, vel in Judicio Ecclesiastico adhiberi potest. Ut Ecclesiastici pro detegenda veritate illati cujusdam damni temporalis, usum torturæ urgeant, vel exerceant, mansuetudinem status Clericalis non decet: unde HILDEBERTUS Turonensis Archiepiscopus II.) arguit quemdam Episcopum vel Sacer-

G 2

do-

21.) Epist. 30.

dotem his verbis : Reos tormentis afficere , vel suppliciis extorquere confessionem ; censura Curia est , non Ecclesia disciplina : unde § ab ejus animadversione abstinere debuisti , quem pecuniam tuam furto suspicaris asportasse &c. In atrocioribus autem delictis , quæ in gravem perniciem Reipublicæ cedere videbuntur , posse Clericos , etiam Sacerdotes , præcedente infamia torqueri ad veritatem eruendam , docent communiter Autores 12.) : quamvis non adeo acriter torquendi sint , ac Laici. Pro tormento Clericorum potest haberi jejunium in pane & aqua , flagellatio propriis manibus , aut alienis &c. Si autem de atroci crimine agatur , communior etiam Laicos torquendi modus est per applicationem Rei ad chordam , & elevationem corporis ex brachiis ad tergum retortis , & manibus funiculo ligatis.

Cautela , §. 84. Multa relinquuntur arbitrio Judicis merum Imperium habentis (inferior enim torquere non potest) , considerata gravitate delicti , qualitate Indiciorum , statu , ætate , debilitate

12.) Ex C. 4. V. q. 5.

te, & valetudine personæ, quæ debet idonea conservari ad fruendum beneficio absolutionis, si innocens reperiatur. Non debet tortura hæc inferri statim post sumptum cibum, sed post aliquot horas a sumpto cibo elapsas 13.): nec deberet tortura continuari ultra horam, nisi crimina sint atrocissima. In his etiam deberet gradatim procedi; primus enim torturæ gradus est Territio & minæ de torquendo: secundus est deductio ad locum tormentorum: tertius est spoliatio vestium & ligatio: quartus elevatio in equuleo: quintus quæstio seu ictus, & impulsus chordæ. Ad talem quæstionem, quæ in nostris Provinciis circa Clericos rarissime adhibebitur, potest Episcopus adhibere Ministros Laicos, cum non deceat, ut ad hoc ignominiosum officium adhibeantur Clerici, quia isti etiam rerum harum minus sunt periti, proin facile possent gravius damnum inferre ultra intentionem Judicis. Idem sentiendum de Regularibus.

G 3

§.85.

13.) Septem horas exigit **TRANQUILLUS AMBROSINUS** de Process. inform. lib. 4. c. 1. n. 30.

*Circa
personas
torquen-
das.*

§. 85. Universim notandum, quod ante Torturam danda sit Reo, aut ejus Advocato copia Indiciorum & Processus; quod tamen non requiritur, si quis repertus fuerit in flagranti crimine, aut delictum sit notorium. Qui absque præcedentibus indiciis legitimis, verosimilibus, ac de jure approbatis tortus, crimen se perpetrasse confessus fuerit, sibi non præjudicat, etiamsi in confessione perseveraverit, & confessio indiciis subsequenti- bus confirmata fuerit. Passim tenent, torqueri non posse Doctores, personas in dignitate constitutas, minores quatuordecim annis, quibus tamen posset adhiberi ferula, senes decrepitos, mulieres prægnantes, nisi elapsis a partu diebus quadraginta. Aliæ quoque infirmitates corporis excusant a Tortura, quæ si allegentur, consulti debent Medici, quia agitur de corporali salute hominis, cujus cura ad Medicos pertinet 14.). Horum etiam judicium exquiri potest, an ex naturalibus causis, an vero ex remediis superstitiosis ac maleficio, Reus in Tortura non sentiat dolorem, ob-
dor-

dormiscat, intumescat, destituatur
usu linguæ &c. 15.)

§. 86. Si quis primam Torturam si-
ne confessione sustinuit, potest ea
nonnunquam repeti, præsertim si cri-
men sit atrox, tortura jam illata sit
levis, indicia vehementia nondum
evacuata, vilis personæ conditio. Re-
gulariter autem absque novis evi-
dentioribus indiciis specie & sub-
stantia differentibus repeti non pos-
se, passim traditur 16.) Nam prio-
ra indicia censentur in primis tor-
mentis purgata: proinde si in re-
petitione illegitima Reus mortuus
fuerit, Judex de homicidio tenetur.
Certe repetitio tormentorum non fit
ultra tertiam vicem: nam demum
absolvendus esset Reus. Si autem
in tormentis confiteatur crimen,
debet confessionem ratificare alio die,
saltem post viginti quatuor horas ad
banchum juris extra conspectum tor-
mentorum. Hoc intermedio tempore

G 4 non

15.) De his maleficiis & remediis contra
illa, videri potest PAULUS GRILLAN-
DUS de Quæst. & Tortur. quæst. 4. JA-
COB. SPRENGER. mall. malefic. p. 3.
q. 15. & 16.

16.) Ex L. 18. §. 1. ff. de Quæst.

non deberet detineri eodem carcere cum aliis carceratis, qui eum a ratificatione possent avertere. Ductus ad banchum juris, interrogandus est, an recordetur eorum, quæ heri confessus est: si affirmet, injungitur ipsi, ut in substantia repetat, quæ dixit: postea illi legenda est integra sua confessio per Notarium: querendumque, an ea modo ratificet, an aliqua velit addere, vel revocare. Si Reus ratificet suam confessionem 17.) ; solet ipsi assignari brevis terminus duorum vel trium dierum ad faciendas omnes suas defensiones, & ad producendum omnia, quæ habet contra suam confessionem. Si vero revocet confessionem in tormentis factam, esset iterum torquendus sine aliis novis indiciis, quia confessio facta in tormentis facit novum indicium, quod sufficit ad novam torturam inferendam: & hoc modo deveniri potest ad tertiam torturam. Si quis autem nollet ratificare confessionem in tertia tortura factam, juxta communem doctrinam deberet absolvi:

17.) Hæc in Const. Carol. art. 5. vocatur vulgari idiomate *Uhrzicht*.

absolvi : Indicia enim censentur purgata per torturam.

§. 87. Si quis de proprio crimine *Questio* confessus est, solet etiam de sociis *de Sociis* criminis confessio extorqueri; quæ *Criminis.* tamen confessio illis non præjudicat, sed solum facit aliquam præsumptionem; & si concurrant alia indicia, potest sufficere ad capturam. Regulariter quidem *de se confessi super aliorum conscientis interrogari non devent* (18.); id tamen potest & solet fieri, quando agitur de criminibus Reipublicæ valde noxiis & exceptis, uti est crimen læsæ Majestatis, perduellionis, hæresis &c. vel de criminibus, quæ committi non possunt, aut solent sine socio: aut quando alii jam sunt de hoc consortio indicis gravati.

TITULUS VIII.
DE SENTENTIA.

Conf. Lib. II. Decretal. Tit. 27. In Sext. 14. In Clement. II.

§. 88.

OMNIBUS rite peractis, citandus *Reus ne-*
est Reus ad audiendam senten- *que con-*
tiam, *vidus,*
neque

18.) C. 1. de Confession.